

FOLK og LIV

OMKRING KALØ VIG 4

Karetmager i Rønde

Vognmand i Rønde

Smedeliv i Thorsager

Søn af Brugsen i Feldballe

Plæneklipperne i Rostved

Olieeventyret i Følle

Beslaglagt af tyskerne:

Enghavegård og Lykkegården

Hellesvad og fam. Jakobsen

VILFRED FRIBORG HANSEN

SI-MI FORLAG RØNDE

FOLK OG LIV

OMKRING KALØ VIG 4

SI-MI FORLAG

RØNDE

2022

Trykt hos Kolind Bogtrykkeri

Copyright Si-Mi Forlag Rønde

ISBN 978-87-88579-05-5

EAN 9788788579055

BILLEDER, OMSLAGET:

Forsiden øverst: Kalø Slotsruin, foto Knud Jensen, Mørke, 2020

Forsiden nederst: Bregnet kirke, foto VFH 2022

Bagsiden øverst: Andelsmejeriet Kalø Vig, Rønde, med bestyrerbolig, luftfoto 1950. I baggrunden Rønde Hovedgade: der ses fra højre, på samme side som mejeriet (Hovedgadens nordlige side), først Søren Rasmussens møbelfabrik og maskinsnedkeri, derefter "Slik-Mutter" (Karoline Jørgensen), så mejeriets bestyrers have med bestyrerboligen op mod mejeriet, derefter City-huset (Erna og Chr. Olsen, Erna drev "Systuen City"), Posthuset, "telefonhuset" med telefoncentral. På modsatte side fra højre murer Rasmussen (senere Rosenborg Blomster), manufakturhandler Markusen (senere Otto Sørensen), "det lange hus" (nu P-plads), Jensa Tanders boghandel og Bredahls bogtrykkeri (Adresseavisen) – de to sidstnævnte er nu Danmissions genbrugsbutik. Derefter Kjerrumgaards købmandsbutik (nu P-plads), og derefter Petrine Pedersen og "Dortheas Mode". Endelig med gavlen mod gaden Hans Sørensens taxi ("Gas Hans") med damefrisørsalon og Bjødstrup Mejeriudsalg. Kgl. Bibl. Saml.

Bagsiden nederst: "Beisborg" med møbelfabrikant Henry Pedersens fabrik på Vagtelvej, Rønde, luftfoto 1960. I baggrunden i midten Schous Automobiler (nu nedrevet, P-plads) og til højre Glismann og Christensens "Rønde Motor Compagni" (nu Randrup Pejse). Yderst til højre i billedet er vognmand Hakon Sørensen ved at bygge til sin vognmandsforretning. Hovedbygningen til Henry Pedersens "Rønde Møbelindustri" kom senere til at huse Rønde Kommunes Teknisk Forvaltning og derefter Rønde Skovbørnehave – nu er den nedrevet for at skaffe plads til komplekset omkring Rønde Plejehjem. Den store fabriksdal lå med gavlen ud mod Vestre Fasanvej, for længst nedrevet. Kgl. Bibl. Saml.

INDHOLDSFORTEGNELSE

John Poulsen: Karetmageren i Rønde... karetmager Aage Poulsen	5-22
Kurt Sørensen: "Beisborg". Vognmand Hakon Sørensen	23-30
Ib Amdisen Møller: I smedelære hos Schøler i Thorsager	31-38
Ellen Møller, Erling Schøler og Erik Schøler: Schøler-smedene i Thorsager	39-46
Stig Rasmussen: "En blandet landhandel" i Feldballe... søn af Brugsen	47-52
Jørn Kannegaard: Kannegaard og plæneklipperne	53-66
Jens Reddersen: Da Rønde blev et hul i jorden...	67-74
Jes Thomsen: Enghavegård og Lykkegården beslaglagt	75-78
Grethe Jensen Frandsen, Henning Jakobsen og Svend Jakobsen: Tyskerne splittede vores familie! Hellesvad i Stabrand beslaglagt...	79-84

FORORD

Fjerde bind af "Folk og Liv omkring Kalø Vig" er færdig.

Bindets første del handler om "**folk og liv**" i **vore lokalsamfund**, i dette tilfælde Rønde, Thorsager, Feldballe og Rostved. Med vægt på at vise, hvad der endnu i dag er tilbage af det, som tidligere generationer skabte, det være sig ideer, bygninger - eller efterkommere.

Anden del er en opfølgning af temaet om **besættelsestiden** i tidligere bind. Her med beretningen om, hvordan tyskernes anlæg af flyvepladsen i Tirstrup og deraf følgende konfiskation af gårde og huse omkring Stabrand betød ødelæggelse af landsbyens fællesskab og familiernes livsgrundlag.

Nogle af de erhverv, der har måttet omstille sig til en anden tid, er bødkere, karetmagere og smede. I "Folk og Liv" kan man møde **karetmager Aage Poulsen, Rønde** og **smedemester Alfred Schøler, Thorsager**. Poulsen slog sig på karosserier, Schøler på staldinventar og servicestation.

Vognmand Hakon Sørensens søn Kurt Sørensen fortæller om faderens virksomhed i Rønde, som han selv videreførte fra Følle.

Stig Rasmussen fortæller om, hvordan det var at vokse op som søn af brugsuddeleren i Feldballe. En aktuel artikel i dag, hvor Brugsen er blevet til **Feldballe købmandsgård**.

Else og Jørn Kannegaard fortæller om baggrunden for en af Rostveds og egnens succes-virkomheder: **"Rostved Plæneklipper Service"**.

I en klasse for sig er Jens Reddersens artikel om olieeventyret i Følle: **"Da Rønde blev et hul i jorden..."** At tænke sig, at man i 1965-66 borede mere end 5,3 km ned ved Følle og dermed nåede ned til jordens "oldtid", Silur-tiden, for 450 mill. år siden, hvor vulkaner spyede ild, lava og aske over området. Borefolkene satte desuden deres præg på livet i lokalsamfundet.

Bindet sluttet som nævnt af med et tema, der også har været dyrket i de tidligere bind i serien, nemlig **tyskernes anlæg af Tirstrup flyveplads** og konsekvenserne for de mange familier i Stabrand og omegn, der blev jaget fra hus og hjem af tyskerne for at give plads til flyvepladsen. Jes Thomsen fortæller om sine bedsteforældres Enghavegård og sine forældres Lykkegården, som han selv ejer i dag, mens de tre søskende Jakobsen, Grethe, Henning og Svend, fortæller om, hvordan de oplevede tyskernes beslaglæggelse af deres fødegård, Hellesvad – og de barske konsekvenser.

2022 blev året, hvor Kalø Vig-egnen fik sin historiske festival "Kanonier og dragoner". Tak til den aktive forening "Kalø 1849" for det. Det har gjort det nødvendigt at trykke et nyt oplag af "Folk og Liv omkring Kalø Vig" bind 1, hvor temaet er **"General Ryes march over Djursland i 1849"**. Dette bind kan altså nu igen fås i handelen, lige som de øvrige bind i serien.

Ang. fotos, så er fotos, hvor der ikke er kildeangivelse, lånt fra de forskellige forfatteres foto-albums eller samlinger. Fotos fra Det kongelige Biblioteks samling af luftfotos er markeret "Kgl. Bibl. Saml." Fotos taget af undertegnede er markeret med "VFH".

September 2022, Vilfred Friborg Hansen